

BOYUN EĞME

ENERJİ

PATRONA KÂR, HALKA YOKSULLUK

• Elektrikte özel sektörün payı yüzde seksenden fazla. Doğalgazda ise neredeyse tamamen dışa bağımlıyız. Türkiye'nin enerji sorunu acil kamulaştırma ve merkezi planlama olmadan çözülemez.. • Sf 3

KİTAP

"CENDERE'Yİ YAZMASAYDIK BOYNUMUZ EĞİK GEZERDİK"

• Dayanışma Meclisi üyesi gazeteciler Barış Terkoğlu ve Barış Pehlivan'ın son kitabı Metastaz 2: Cendere, bir haftadır raflarda. Gazeteciler, adalet için partilerin ya da yasaların değişmesi yetmez, daha köklü bir değişim gerekir, diyor. • Sf 6

ENERJİ YAŞAMSALDIR BORÇLAR SİLİNSİN

Sayaç Numarası	14.02.2019/1804
Fatura Tarihi / Numarası	09.01.2019/1804
İlk Okuma Tarihi / Endeks	14.02.2019/2053
Son Okuma Tarihi / Endeks	37
Fatura Sayısı	249.0
Fatura Hacim (m ³)	1.0358806386
Fatura Değer (kwh/m ³)	10.9675734141
Değer (kwh/m ³)	287
Enerji Miktarı (kwh)	0.1079857
Per.Stş.Fiy.(TL/kwh)	305
Tüketim Bedeli	0
Diğer Bedeller (1)	54
K.D.V. % ()	860,-
FATURA TUTARI	860,25
Cari Hesap Borcu (2)	0,00 TL
Cari Hesap Alacağı (3)	0.3 TL
Yuvarlama	134,25 TL
(2) Taksit Planı (Güvence Bedeli)	
Ödemelerinizi zamanında yaptığınız için teşekkür ederiz.	

ÇEVRE

ÇARŞAMBA OVASI YANIYOR

• Tarım dışı faaliyetler için kullanılması yasaklanan 141 büyük ovoidan biri olan Çarşamba Ovası'nın Oltan-Köleoğlu Enerji'nin biyokütle elektrik santraline (BES) nasıl teslim edildiğinin öyküsü ibretlik... • Sf 5

SEMT EVİ

ALİAĞA TEKELLERİN ÇÖPLÜĞÜ OLMAYACAK

• Aliğa Yenimahalle Semt Evi bir yıldır faaliyette. Gemi söküm işçileri, petrokimya işçileri, fazla mesai yapan kadınlar, gençler, öğrenciler, mahalleyi sermayeye de, iktidarın küçük ortağına da teslim etmemeye kararlı. • Sf 10

EMEK-SERMAYE

FATURALAR EL YAKIYOR...

• Dağıtımdan perakendeye enerji sektörü emekçileri "köle değil işçiyiz" diyor. İşçinin Hukuk Köşesi'nde ise bu hafta yaktığımızın en az üç katını ödediğimiz faturalar var. Habersiz kesinti yapılabilir mi? İtirazlar nereye, nasıl yapılacak? • Sf 15



BAĞIŞ YAP, DESTEK OL

**HAYDİ UNUTMAYALIM, BİZ
GÜCÜ NEREDEN ALIRIZ?
DAYANIŞMA**

Türkiye Komünist Partisi, maddi kaynaklarını üyelerinin ve dostlarının, dışından tırnağından artırdıklarıyla partiye aidat ve bağış verenlerin katkılarıyla oluşturuyor. Türkiye Komünist Partisi'ne bağışlarınızla katkı koyabilirsiniz. Hesap numaralarımız şöyle:

T. HALK BANKASI

Kadıköy/İstanbul Şubesi

Şube kodu: **0140**

Hesap no: **16000060**

Türkiye Komünist Partisi IBAN:

TR960001200914000016000060

YAPI KREDİ BANKASI

Ümraniye Çarşı Şubesi

Şube kodu: **1171**

Hesap no: **87854153**

Türkiye Komünist Partisi IBAN:

TR490006701000000087854153

AKBANK

Bahariye Şubesi

Şube kodu: **0141**

Hesap no: **0128702**

Türkiye Komünist Partisi IBAN:

TR320004600141888000128702

**BOYUN
EGME**

**BOYUN EĞME
HAFTALIK SİYASİ DERGİ
İmtiyaz Sahibi:**

Gelenek Basım Yayıncılık ve Ticaret Ltd. Şti

Sorumlu Müdür: Mesut Gülççek

Tasarım: Uğur Güç

ISSN: 2564-7385

Adres: Osmanağa Mh. Osmançık Sk. No:9/16
Kadıköy - İstanbul

Baskı: Deren Matbaacılık Ambalaj San. ve
Tic. Ltd. Şti. Beylikdüzü OSB Mah. Orkide
Cad. No: 9/Z Beylikdüzü-İstanbul

KREDİ VE FATURA BORÇLARI SİLİNSİN

Kdv %18	119,99	Tüketim (Kwh)	4625
İlk / Son Ödeme Tarihleri	10.01.2020 - 20.01.2020		
Toplam Fatura Tutarı (TL)	786,50 TL		
Yalnız: Yedi Yüz Seksen Altı TL, Elli Krştur			
Güvence Alacak	0,00		
Güvence Borç	0,00		
İlk Okuma Tarihi	05.12.2019	Son Okuma Tarihi	09.01.2020
Tebliğ Tarihi	09.01.2020	Tebliğ Saati	11:58:12
		Ödenecek Tutar (TL)	786,50

Mediste bütçe görüşmeleri devam ediyor. Tartışmalar halkın üzerindeki borç yükünün daha da artacağını gösteriyor.

İktidarı ve muhalefeti ile düzen siyasetinin tek gündemi kriz koşullarında kârlarından ve kasalarından kurşun eksilmesine tahammülü olmayan patronların borçlarının devlet tarafından hafifletilmesi.

Türkiye'de yönetenler yerlisi yabancıyı tüm tefecilere "borcuna ne kadar sadık bir ülke olduğunu" kanıtlamaya çalışıyor.

Halkın altında ezildiği borç yüküne dair ise borçları taksitlendirmekten, borç faizlerini azaltmaktan ya da kaldırmaktan ileri tek bir söz eden yok.

Halkın talebi sade: Onlar emeklerinin karşılığını almak ve insanca yaşamak

istiyorlar. Kimsenin sadakasına muhtaç kalmadan, boyunlarını eğmeden evlerine ekmek götürmek, hakları olanı almak istiyorlar.

Yapılacak bellidir,

Emeği ile geçinen halkın; işçinin, köylünün, esnafın, emeklilerin, işsizlerin ve gençlerin tüm kredi ve fatura borçları derhal ve koşulsuz olarak silinmelidir.

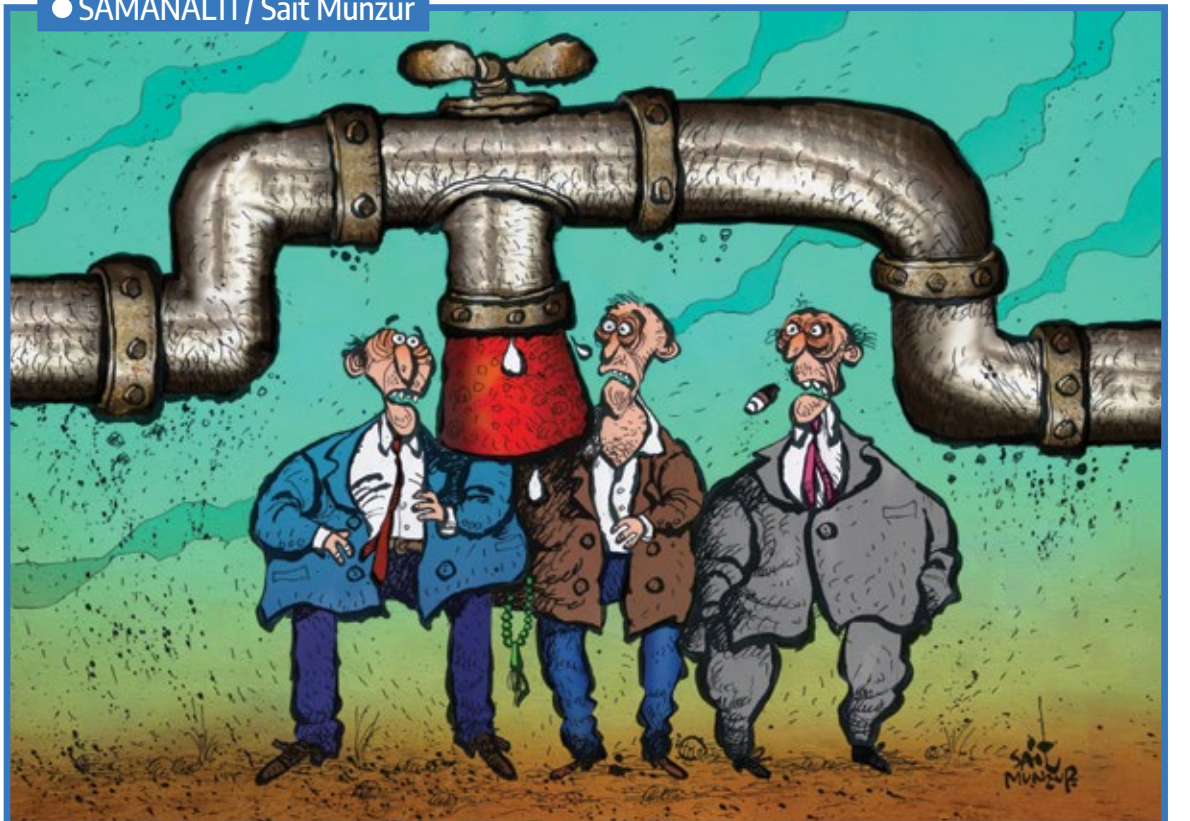
İnsanca barınma hakkının vazgeçilmez bir parçası olan konut, elektrik, su, yakacak, iletişim olanakları tüm halk için bedelsiz olarak karşılanmalıdır.

Kendi alın teri ile ekmeğini kazanmak isteyen emekçi halk için iş ve insanca geçim koşulları sağlanmalıdır.

Türkiye Komünist Partisi



● SAMANALTI / Sait Munzur



● **KAPAK** ENERJİDE PİYASALAŞMA:

Patrona kâr, halka yoksulluk

Yurttaşların enerjiden faydalanması tamamen ticarileşti. Faturamızda en az üç şirketin kâr kalemi var. Oysa enerjiden faydalanmak tıpkı sağlık, eğitim, barınma, ulaşım gibi temel bir insan hakkı. Üretimden dağıtımına, tüm enerji faaliyetleri kamusal olmalı.



2001 yılındaki ekonomik krizi takiben çıkartılan petrol, doğalgaz ve elektrik piyasası kanunları AKP'li yıllarda enerjinin bir kamu hizmeti olmaktan iyice uzaklaştırılmasında etkin biçimde kullanıldı. Zaman içinde yurttaşların enerjiden faydalanması tamamen ticari bir faaliyete dönüştü. Elektrik alanında üretim şirketlerinin özelleştirilmesini takiben dağıtım şirketlerinin de özelleştirilmesiyle özellikle kamusal hizmet veren okul, üniversite, hastane gibi kurumlar yüksek elektrik giderleriyle karşılaştı. Sonrasında perakende satış faaliyetlerinin de özelleştirilmesi ile dağıtım şirketlerinin yanı sıra bir de perakende satış şirketleri kuruldu. Sonuç olarak bugün evlerimize gelen elektrik ve doğalgaz faturalarında en az üç şirketin kârı bulunuyor. Vergiler ve kesintiler de düşünüldüğünde yurttaşlarının tükettiğinin en az üç katı faturalarla baş başa bırakılıyor.

ÇÖZÜM: KAMU İŞLETMELİĞİ, MERKEZİ PLANLAMA

Öncelikle, enerjiden faydalanmak tıpkı sağlık, eğitim, barınma, ulaşım gibi temel bir insan hakkı olarak değerlendirilmeli. Enerji politikasının temelinde enerjiye dair tüm faaliyetlerin toplumun çıkarlarını ve çevreyle uyumu gözeterek merkezi olarak planlanması yer almalı. Bu ilke ise enerjinin kamu hizmeti haline gelmesini gerekli kılıyor.

Türkiye'nin arz güvenliği, piyasalaşma ve dışa bağımlılık üçgeninde yaşadığı sıkışıklık ancak enerji ile ilgili tüm faaliyetlerin devletleştirilmesi ve merkezi planlamanın devreye alınması ile mümkün olabilir.

Enerji ile çevre, ulaşım, şehircilik, kalkınma, dış politika, sanayileşme, ormancılık, savunma gibi başlıklar birlikte ele alınırsa Türkiye yaşadığı darboğazdan kurtulabilir ve kalkınabilir.

ELEKTRİKTE ÖZEL SEKTÖRÜN PAYI: YÜZDE SEKSEN DEN FAZLA

Yapılan özelleştirmeler ve piyasalaşma hamleleri sonucunda elektrik enerjisi üretiminde özel sektörün payı 2002'deki %40 düzeyinden, %80 düzeyine ulaştı. Bugün Türkiye'nin elektrik üretiminde kurulu gücün yaklaşık %80'i, üretimin ise yaklaşık %85'i özel şirketlerin elinde. Arz güvenliğinin sağlanmasının ve yurttaşların enerjiden ucuz ve sürekli şekilde faydalanmasının en önemli aracı olan planlama tamamen terk edilmiş, bütün sektör piyasanın insafına bırakılmış durumda. Özelleştirilen faaliyetlere baktığımızda ise AKP Türkiye'si'nin tanıdık şirketleri karşımıza çıkıyor: Sabancı Holding'in ortak olduğu Enerji-Sa, Zorlu, Cengiz, Limak ve Kalyon gibi AKP'ye yakınlığıyla bilinen şirketler üretim, dağıtım ve perakende satış şirketlerinin ellerinde tutuyor.

DOĞALGAZ: DIŞA BAĞIMLILIK, PİYASA ANARŞİSİ

Türkiye'de tüketilen doğalgazın neredeyse tamamı ithal edilmektedir. Gazın kabaca üçte biri elektrik üretiminde, üçte biri konutlarda, üçte biri ise sanayi ve diğer sektörlerde tüketilmektedir. Ülkemizin özellikle konutlarda hem elektrik hem de ısınmada doğalgaza yüksek oranda bağımlı olduğu söylenebilir. Konut tüketiminde ise doğalgaz arzı ile ilgili faaliyetler de özelleştirilmiş durumda. İstanbul'da İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne ait olan İGDAŞ, Ankara'da 2013'te özelleştirilen ve Torunlar Enerji tarafından satın alınan Başkentgaz, İzmir'de Kolin A.Ş.'nin çoğunluk hissesine sahip olduğu İzmir Gaz, Bursa'da ise çoğunluk hissesi Azerbaycan doğalgaz şirketi Socar'a ait olan Bursa Gaz tarafından yapılıyor.

Ülkemizin uzun yıllardır iki büyük enerji girdisi olan petrol ve doğalgazda Rusya ve eksenindeki ülkelere olan yüksek bağımlılığı biliniyor. 1990-2018 yılları arasında Türkiye'nin birincil enerji arzındaki ithalat oranı %52'den %76'ya yükseldi. Doğalgazda %99,4; petrolde ise yaklaşık %94,6 oranında dışa bağımlılık söz konusu.

İnşa edilmekte olan Akkuyu Nükleer Santrali ile nükleer enerjide de Rusya'ya bağımlı hale geliniyor. Yerli kaynak olarak sunulan yenilenebilir enerjide de teknoloji, ekipman ve finansman açısından Almanya başta olmak üzere AB emperyalizmine olan bağımlılık düşünüldüğünde enerji alanında uzun vadede Rusya'ya olan bağımlılığı azalsa da Türkiye'nin emperyalist odaklar arası bir kısıpaca düşeceği aşıkır.

Dışa bağımlılığın ithal kaynaklar dışında diğer bir ayağını da teknoloji ve ekipman oluşturuyor. Enerji tesislerinde kullanılacak ekipman ve bu ekipmanın üretileceği teknolojinin çok sınırlı bir kısmı yerleştirilmiş durumda. Yerli olarak üretilebilecek ekipmanların bir kısmı ise tesisleri kuran şirketlerin finansman bulduğu yabancı ülkelerdeki üreticileri tercih etmeleri nedeniyle rekabet şansı bulamıyor.

Piyasa anarşisi içerisinde mevcut kaynakların aşırı tüketimi, hiçbir alanda merkezi planlamanın kullanılmaması ve özelleştirmeler sürdüğü müddetçe Türkiye'nin enerji alanında dışa bağımlılıktan kurtulma şansı yoktur.

► ENERJİ EMEKÇİLERİ: İŞ KAZASI FITRAT MI?

Elektrik dağıtım şirketlerinde, her yıl basit yaralanmalardan ciddi vücut yaralanmalarına hatta ölüme kadar ciddi sonuçlar doğuran birçok kaza meydana geliyor. En yaygın kazalar, elektrik çarpması, ark sebebiyle yanma, yüksekte düşme ve trafik kazaları...

Elektrik dağıtım sektöründe, operasyonel iş gücünün çoğu genellikle birbirlerinden uzakta bulunan çoklu sahalarda çalışıyor. Ekiplerin, gerektiğinde bir gün içinde 10-12 defaya kadar yer değiştirip farklı çalışma alanlarına gidip çalışması gerekebiliyor. Ayrıca işlerin

çoğu kesinti müdahalesi, sokak aydınlatmalarının onarımı veya yeni bağlantısının yapılması gibi daha önceden planlanmamış işler. Enerji sektörü, saha operasyonları ve izleme işlerinde, ilgili mevzuat belirli sertifikata ve diplomaları olmayan kişilerin çalıştırılmasına izin vermediği için, genellikle lise ve teknik okul mezunu elektrik teknisyenleri istihdam ediyor. Diğer yandan, genellikle yapım işleri ile ilgili yüksek riskli faaliyetlerden oluşan kısa süreli işlerde, elektrik alanında kayıtlı olan çalışanlara kıyasla daha deneyimsiz işgücü kullanılabilmekte. Bu da kazalara davetiye çıkarıyor.



Salgın günlerinde kimse soğukta, karanlıkta kalmasın diye

Güya "Biz bize yeteriz Türkiyem"di... İş bulma ümidini yitiren işçi sayısının 1 milyonu geçtiği, işsiz sayısının 10,5 milyonu bulunduğu Türkiye'de fatura ve kesinti ertelemesi iktidarın aklının ucundan dahi geçmiyor.

A KP iktidarı salgının "resmi" olarak başladığı Mart ayında halktan gelen tepkiler sonrası önce faturaların erteleneceğine yönelik açıklamalar yapmış; ancak patronların karşı çıkışı sonrası "Sadece kesinti ertelemesi yapılacak" şeklinde geri adım atılmıştı. Bu ertelemeler dahi normalleşme süreciyle birlikte hızla terk edilirken, Temmuz ayı itibarıyla ülke genelinde kesintiler yeniden yaşanmaya başladı.

O tarihten bu yana işsizlik, kısa çalışma ve ücretsiz izne çıkarılan işçi sayısındaki artış katlanırken, gerçek işsizlik oranı tam yüzde 29'a ulaşmış durum-

da. İş bulma ümidini yitiren işçi sayısının 1 milyonu geçtiği, işsiz sayısının 10,5 milyonu bulunduğu Türkiye'de artık fatura ve kesinti ertelemesi iktidarın aklının ucundan dahi geçmiyor.

Patronların çıkarları doğrultusunda atılan bu adımların ardından doğalgaz ve elektrik dağıtım şirketleri kesinti işine büyük bir hızla girişti. Eylül sonu itibarıyla 123 bin abonenin elektrik, 590 bin abonenin ise doğalgazının kesildiği ortaya çıkarken, bu sayı gün geçtikçe artıyor.. Özellikle kış aylarına girilmesiyle birlikte gelen ilk yüklü doğalgaz faturaları, yurttaşların ısınma hakkına ulaşmasını engelliyor. Ödene-



meyen faturalar gerekçesiyle kesintiler büyük bir hızla işleme konuluyor.

MAAŞLAR ERİYOR, FATALAR FIRLIYOR

Dört kişilik bir ailenin aylık ortalama 230 kilovatsaat elektrik kullanması üzerinden yapılan bir hesaplama göre, bu tüketim 2017 yılında 101 liralık bir faturaya tekabül ediyordu. 2020 yılında ise aynı tüketime ödenen fatura yüzde 70 zamlanmış durumda. Doğalgaz faturalarındaki artış ise üç yılda yüzde

80'e ulaştı. Buna karşın salgın günlerinde iyiden iyiye yükselen enflasyonla birlikte milyonlarca emekçinin maaşı açlık sınırının altına inmiş oldu. DİSK'in Eylül ayında yaptığı bir araştırmada, 4 kişilik bir ailenin açlık sınırı 2527 lira olarak tespit edilirken, asgari ücret ise sadece 2324 lira.

EN TEMEL HAKLAR İÇİN DEVLETLEŞTİRME

Yurttaşların en temel haklarından olan enerji ve ısınma haklarına ulaşımı içinde bulunan tabloda giderek zorlaşırken, aynı tablo enerji şirketlerine milyonlarca liralık bir kâr anlamına geliyor. Patronlar salgın günlerinde kâr rekorları ilan ederken, emekçiler kış aylarını soğukta geçirmeye mecbur bırakılıyor.

İnsanca yaşamak istiyorsak, bu "sektörlerin" bir an önce devletleştirilmesi ve halkın çıkarlarına göre planlanması gerekiyor.

ŞİRKET GİDERLERİ FATALARA YANSIYOR

Dağıtım şirketlerine bu faturalar yetmiyor. EPDK şirketlerin sözcülüğünü yapıyor, enerji piyasasını şirketlerin lehine düzenliyor. Yayınlanan tebliğler faturaların daha da yükselmesinin nedeni. Elektrik Dağıtım Tarifesinin Düzenlenmesi ile Perakende Satış Tarifesinin Düzenlenmesi konusunda yayınlanan son iki tebliğ ile elektrik dağıtım ve tedarik şirketlerinin temsil, ağırlama ve seyahat gibi keyfi harcamaları 5 yıl daha elektrik

faturalarına eklenecek. Bunu yanında şirketlerin yapacağı denetim, danışmanlık ve müşavirlik giderleri, dava, mahkeme, avukatlık, icra ve arabuluculuk giderleri, noter harcamaları gibi işletme giderleri yüzde 7 artırılarak fatura hesabına dahil edilecek. Bu giderlerin dışında şirketlerin yapacağı haberleşme, seyahat ve konaklama harcamaları ile personel yollukları, odalara ödedikleri aidatlar ve büro harcamaları da vatandaşın elektrik faturasına eklenecek.

İŞBİRLİKÇİLER ELİNİ OVUŞTURUYOR

ÇARŞAMBA OVASI YANIYOR

Türkiye’de 141 tane ova 2017’de Bakanlar Kurulu kararıyla ‘Büyük Ova’ kapsamında koruma altına alınmıştı. Tarım dışı faaliyetler için kullanılması yasaklanan 141 büyük ovadan biri olan Çarşamba Ovası’nın Oltan Köleoğlu Enerji’nin biyokütle elektrik santraline (BES) nasıl teslim edildiğinin öyküsü ibretlik...

Samsun Valiliği başkanlığındaki 10 Ağustos-5 Kasım 2018 tarihli İl Ekonomi Toplantısı’nda “Büyük Ova” kapsamındaki Çarşamba Ovası’nın sanayi alanı yapılması gündeme getirildi. Samsun Valisi, “Sanayicimiz yer sıkıntısı çekiyor. Yatırım yapmak isteyen bir sanayiciye yer bulamazsak bunun vebali biz yöneticilerde olur. İlimizde daha çok yatırım için yer sorununu çözmemiz lazım. Bütün şehir sanayileşme konusunda ortak bir fikre varırsa, yol almak çok daha kolay olur” diye konuştu. Böylece yol alanlar, elbirliğiyle ovayı sanayiye ve santral şirketlerinin talanına açtı.

DEVLETEN ALIM GARANTİLİ

Devletin en yüksek alım garantisini biyokütle enerji santralinden (BES) üretilen elektriğe verdiğini keşfeden iki şirket, 29 Kasım 2018’de Çarşamba Eğercili Mahallesi’ne Türkiye’nin ikinci büyük BES’ini kurmak üzere Samsun Büyükşehir Belediyesi ve Çevre Şehircilik İl Müdürlüğü’ne imar planı talebinde bulundu. Böylece Oltan-Köleoğlu ortaklığı, 27 megavatlık santraliyle on yıl boyunca en az 28 milyon dolar geliri garanti-ledi. Samsun Toprak Koruma Kurulu, ovanın BES hammadde açık depolama sahası olarak



tarım dışı amaçla kullanımına izni verdi. Toplam 33 dönümlük parsellerin şirkete tapu devri yapıldı. Samsun Büyükşehir Belediye Meclisi ve Çarşamba Belediye Meclisi şirketin imar planı teklifini oy birliğiyle kabul etti. 9 Ekim’de Samsun Büyükşehir Belediye Meclisi’nin oybirliğiyle kabul ettiği santral imar planı görüşmelerini yöre halkı da izledi. Şirketin meclise sunduğu bir iki sayfalık bilgiyle imar planına ‘Evet’ dediklerini, santral dosyasının tamamını görmediklerini ifade eden CHP, İYİP ve Saadet Partisi üyeleri ‘Kandırdık’ dedi.

HALK OVASINA SAHİP ÇIKIYOR

Kurnaz sanayicilerin işi o kadar da kolay olmayacak. Koruma altındaki tarım toprakları üzerinde BES’in kuruluşuna karşı yöre sakinlerince oluşturulan komite, santrale karşı halktan binlerce imza topladı. Samsun Çevre

Platformu (SAMÇEP), Çarşamba Çevre ve Çiftçi Derneği (ÇARÇED) ve Mimarlar Odası Samsun Şubesi planlara karşı dava açtı. 23 Ekim’de Çarşamba’da santral karşıtı bir miting yapıldı. 2 Aralık’ta Çarşamba’dan santrale yürüyüş yapan halkı ise polis engelledi.

HALK KAZANDI, PATRONLAR HUKUKUN ETRAFINDAN DOLANDI

Santralin kurulum süreciyle ilgili bu baş döndürücü hukuksal trafik ve eylemler sürerken yaklaşık iki aydır test çalışması yapan santralden tahliye edilen kirli ve kaynar sularla tarım arazileri haşlanıyor. Bölgedeki akarsular santral atık sularıyla kirletilerek canlı yaşamı tehdit ediliyor. Santralin buhar ve külü yüzünden tarım arazileri zarar gören yöre halkı soruyor: ‘Gürültüsünden ineklerimiz süt vermez oldu, arılarımız öldü. Seracılıkla uğraşıyoruz, meyve sebze yetiştiriyoruz, başka gelir kaynağımız yok. Ölelim mi biz?’

PATRONLARIN BİLDİK İŞLERİ: RÜŞVET, TEHDİT, YALAN

Yöre halkının desteğini alamayan şirket, halka doksan bin hanenin elektriğinin karşılanacağı ve yöreden işçi alınacağı vaadinde bulunarak santral için halktan ürün satın almaya başladı. Santral şirketinin basına ve birçok STK temsilcisine rüşvet teklif ettiği, bazılarının kabul ettiği söylentileri kentte aylarca sürdü. Terme ve Ayvacık Ziraat Odası başkanları ‘Kim para aldıysa açıklayacağız. Bize de rüşvet teklif edildi, reddettik’ açıklaması yaptı. Çarşamba Çevre ve Çiftçi Derneği Sözcüsü Murat Şenel ise dikkat çekici bir bağlantıya işaret ediyor: “Ovaya sahip çıkanlar yerel gazetelere şirket tarafından para verilerek hedef gösterilirken aynı gazeteciler firmanın TUSKON geçmişine hiç değinmiyor. Yani dokunursan yanarsın. Evet Çarşamba ovası yanyor, işbirlikçiler ve şirket ellerini ovuşturuyor.”



YAĞMACI ŞİRKETİN GEÇMİŞİ: UZAKTA ARAMAYIN

2014 yılında Köleoğlu ile enerji sektörüne giren diğer ortak, Oltan Gıda’nın sahibidir. Şirket, FETÖ ve SAMKON geçmişiyle biliniyor. FETÖ’cü işadamlarının çatı kuruluşu TUSKON’un önemli üyelerinden biri olan şirketin 1,3 milyar TL’lik cirosuyla 2002’den bu yana ihracat şampiyonu iken 17 Temmuz 2014’te İtalyan çikolata devi Ferrero’ya satılması, o dönem FETÖ’nün şaibeli şirket devirlerinden biri olarak basında yer almıştı. Ferrero’ya satışından tam bir yıl önce 17-25 Aralık operasyonu kapsamında 15 Aralık 2016’da Düzce Cumhuriyet Başsavcılığı’na yürütülen FETÖ soruşturmasında Düzce Emniyet Müdürlüğü KOM Şube Ekipleri’nce eski sahibi ve hissedarı gözaltına alınıp bilgisayar, bilgi depolama aygıtları ve örgütsel dokümanlarına el konulan Oltan Gıda, Başbakan Yardımcısı Ali Babacan’dan en fazla fındık ihrac eden firma ödülü almıştı.

— **KİTAP** PEHLİVAN, TERKOĞLU:

'Cendere'yi yazmasaydık boynumuz eğik gezerdik'

Metastaz 2: Cendere'de anlatılanların ve sermaye düzeninin henüz açığa çıkarılmamış diğer bütün kirli çamaşırlarının hesabı sorulmayı bekliyor. Yazarlar Pehlivan ve Terkoğlu ise, adalet için partilerin ya da yasaların değişmesi yetmez, daha köklü bir değişim gerekir, diyor.

Dayanışma Meclisi üyesi gazeteciler Barış Terkoğlu ve Barış Pehlivan'ın son kitabı Metastaz 2: Cendere, bir haftadır raflarda. Hızla okuyucuyla buluşan ve büyük ses getiren kitap ülke gündemine de yerleşti. Kitapta yer alanlar üzerinden iktidar partisine yöneltilen soru önergeleri yanıtız kaldı. Yazılanlardan üzerine alınanlar ise soluğu yazarlara davalar açmakta aldı.

Kitapta anlatılanların ve sermaye düzeninin henüz açığa çıkarılmamış diğer bütün kirli çamaşırlarının hesabı sorulmayı bekliyor. Pehlivan ve Terkoğlu ise, adalet için partilerin ya da yasaların değişmesi yetmez, daha köklü bir değişim gerekir, diyor.

Cendere çıktı, sizler adeta kitap daha çıkmadan bedelini ödediniz; ama buna rağmen de vazgeçmeyip çalışmanızı tamamladınız. Öyleyse ilk soru: Sizi bu kitap yüzünden mi tutukladılar?

Barış Terkoğlu: Elbette kimse "Bu yüzden tutuklandım" dememeli. Ancak şunu söyleyeyim, bu kitaptakileri biliyorduk. Bildiğimizi onlar da biliyordu. Tutuklanmadan önce engelleyeceklerinin mesajını da verdiler. Bu kitaptaki bazı unsurlar, Adliye'yi yöneten güçler ve onlara talimat veren kimi avukatlar tarafından tehlike olarak görülüyordu. Tutuklanmamız artık genel kabul gördüğü şekliyle işin bahanesi oldu.

Barış Pehlivan: Kesinlikle tutuklanmamızın perde arkasındaki nedenlerden biriydi. Zira, Metastaz'ın devamını yazdığımızı biliyorlardı ve engellemek istediler. Cendere'yi yazmasaydık boynumuz eğik gezerdik.

ADALET YASALARDA DEĞİŞİKLİK YAPARAK GELMEYECEK

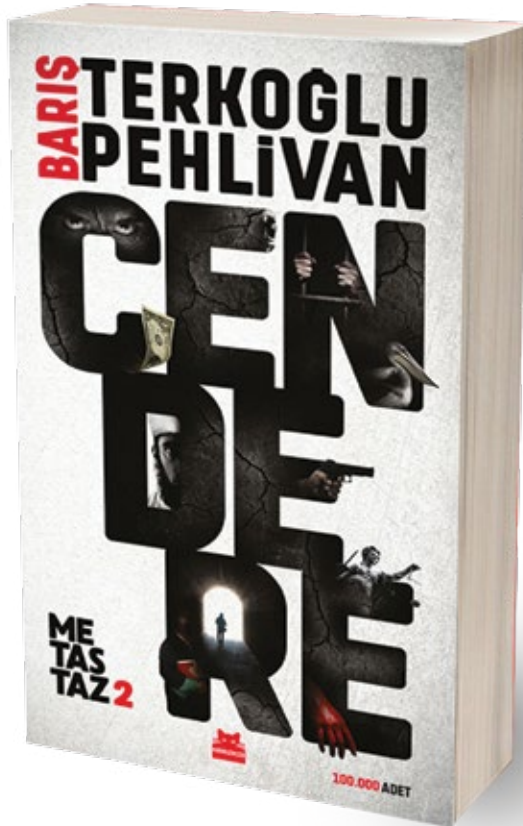
AKP hem içeride hem dışarıda

köşeye sıkıştı ve bazı değişiklikler yapmadan devam edemeyeceğini gördü. Birçok alanda reformdan, yeni bir sayfa açmaktan, ya da fabrika ayarlarına dönmekten bahsediliyor. Kitap da tam böyle bir zamanda çıkmış oldu, tabii malum nedenlerle gecikmeli olarak. Erdoğan'ın bir kez daha suçu yargıdaki, bürokrasideki birtakım gruplara, odaklara, belki sizin de kitapta bahsettiklerinize atıp sıyrılması mümkün mü? Buna ek olarak, fabrika ayarları denen her neyse, bugün yaşananlardan ne kadar farklı?

Barış Pehlivan: Sorunuza birkaç açıyla yanıt vereyim. Öncelikle kuşku yok ki; hakimler ve savcılar kafalarına göre hukuk katliamlarına imza atmıyor. Maalesef, bazen siyasilerden, bazen tarikat şeyhlerinden, bazen ise bazı özel avukatlardan talimat alıyorlar. Hal

böyleyken, tek suçu yargı mensuplarına atmak kolaycılık olur. Asıl tartışılması gereken mesele, böylesi çürümüş bir yargı sistemini kimlerin neden ve nasıl yarattığı. Tam da bu nedenle, yasalarda değişiklik yaparak gelmeyecek bu ülkeye adalet. Daha köklü bir dönüşüm şart.

Barış Terkoğlu: Türkiye'de iktidar yapısı Erdoğan'ın tek başına yönettiği; ancak altında hiziplerin biriktiği bir yapıya döndü. Üstelik bu hizipli yapı yeni de değil. Erdoğan bir orkestra şefi gibi bu hizipleri yönetiyor. Öte yandan bu ittifakı da kendisinde birleştiriyor. Cemaatlerin, tarikatların, bakanların etrafındaki kümelerin, hatta MHP gibi partilerin bulunduğu bir ittifak bu. İlginç olanı İktidar gemisi ne zaman sağdan sola, soldan sağa dümeni kırsa bu ittifakın bir bölümündeki unsura işlenmiş günahlar yükleniyor ve denize atılıyor. FETÖ ya da partinin içindeki kimi eğilimler böyle tasfiye edildi. Kumpaslar ya da açılımlar onların tercihiymiş gibi sunuldu. AKP ve Erdoğan böylece hem arındı hem de kendisinin iktidara yeni gerekçe üretti. Ben bu dönemi de öyle görüyorum. Anlaşıyor ki "Hukuk reformu" denilen iktidarın ihtiyacı olan bir dönüşümün vitrininden ibaret. "Al" denince alanlar, "Bırak" deyince bırakacak. Bizim aklımızdaki, hayalimizdeki adalet bu değil.





PARTİ MESELESİ DEĞİL, DÜZEN MESELESİ

Kitaptaki detayları okuyunca insanın tüyleri ürperiyor. Bugün Türkiye’de yeni reşit olmuş bir gencin bütün hayatı devletin enkaza dönüşmesini izleyerek geçti mesela. Kendi çabasıyla okuyanlar, merak edip araştıranlar dışındakiler bunun ne kadar farkında bilemiyoruz; ama en azından şu söylenebilir herhalde, devlet mekanizmasında hiçbir tutarlılık görmeden okudular, yetiştiler. Peki diyelim tüm bunlarda esas sorumluluk sahibi olan iktidar partisi değişti, yerine başka parti ya da partiler geldi. Buradan geri dönüş olur mu?

Barış Pehlivan: Kuşkusuz iktidar değişimiyle bir günde hallolacak bir mesele değil bu. İktidarın devletin tüm kurumlarında örgütlediği liyakatsiz çok ciddi bir kitle var. Osmanlı İmparatorluğu’nun çöküşündeki kaht-ı rical olayını, yani devlet adamı yoksunluğunu yaşıyoruz bana kalırsa. Geri dönüşten ziyade, daha iyisini kuralmalıyız.

Barış Terkoğlu: Bu parti meselesi değil. Düzen meselesi. Siz yargıyı talimatlı hale getirirseniz FETÖ’nün hakimleri gider, Menzil’in gelir. Menzil’in gider, Pelikan’ın gelir. Parti değişse düzen yeni temsil yetlerle kendisini sürdürür. O yüzden köklü bir değişim olmadan bu yapı

içinden adalet çıkmaz.

Tüm bu olan bitene sermaye sınıfı ya seyirci kalıyor, ya da zaten bizzat aktif olarak müdahil. Kitapta bunun çokça örneği var. Yani yalnızca parlamento için değil, belediyesinden yargısına bir bütün olarak devlet aygıtı için düşüncecek olursak “burjuvazinin ahırını” tabiri eksik kalıyor, bataklığa doğru bir çürüme söz konusu. Bu kitap sermaye devleti hakkında bize ne söylüyor? Bunu hem kitapta sıkça göndermede bulunulan “yandaş sermaye” diye tabir edilebilecek gruplar için, hem de Türkiye’nin geleneksel sermayesi, ya da “TÜSİAD sermayesi” diyebileceğimiz gruplar için sormuş olalım, zira onlar da bu süreçten kazançlı çıktı...

Barış Pehlivan: Özet bir cümle ile yanıtlayayım; Türkiye’de burjuvazi Cumhuriyet’e ihanet etti. Gün geldi gericiği, gün geldi devlet içinde örgütlenen FETÖ gibi yapıları destekledi. Ama bence bunun bedelini kendisi de ödedi. Bugün, yani “FETÖ ile savaş içindeyiz” denilen dönemde ise bir sermaye değişimi yaşandı, yaşanıyor. Örgütle mücadelenin perde arkasında Fethullahçı sermayenin bölüşümü için yapılan kirli pazarlıkları görüyoruz.

Barış Terkoğlu: Unutmayın hukukun yıkımı, bir siyasi iktidarın ya da bir cemaatin tasarrufu ile başlamadı. Uzunca bir süre “vesayeti bitiriyoruz” diye söylenen dalga, liberal dönüşüme gerekçe yapıldı. Hukuk, Anayasa, kanun önünde biçimsel de olsa eşitlik, tarihsel kazanımlardır. Öte yandan bu kazanımların korunması sınıf ilişkileriyle belirlenir. Türkiye’de hukuku lüks gören sınıf, uzun süre iktidara destek verdi. Çatı çökünce altında kalmaları bir şey değiştirmiyor.

FETÖ İLE MÜCADELE BİR SERMAYE TRANSFERİYDİ

Ayrıca eşitsizlik öyle bir halde ki! Plaza önünde ölü bulunan kadınların davalarında da FETÖ yargılamalarında da parası olanlar kayırlıyor.

Bir mesele daha; ne yazık ki sol, uzun süredir süreçleri sınıf ilişkileriyle irdelemeyi bıraktı. Oysa iyi okursanız FETÖ ile mücadele denilen mesele bile bir sermaye transferi olarak gerçekleşti.

Türkiye’de sağın, İslamcılığın, antikomünizmin bir sürekliliği var. Aslında kitap da bu sürekliliğin bugünkü yansımalarını anlatıyor. Öncelikle bu yoruma katılır mısınız? Ve bu açıdan bakınca, Türkiye’de sağın etki alanının iktidarı da aşip muhalefette de genişliyor

olmasının ne gibi sonuçları olacak? Bu soruyu şöyle de somutlaştırabiliriz: Evet Meclis’te bu konular konuşuluyor, soru önergeleri veriliyor, iktidar eliyle yazılan raporlara şerhler düşülüyor, kitapta da örnekleri var bunun; ama ana muhalefet partisinin genel başkanının ağzından ülkede laikliğin tehlikede olmadığı da söylendi. Sizce bu ifadede bir tehlike yok mu?

Barış Terkoğlu: Türkiye’nin hem bir çelişkisi hem de büyük bir sorunu: Sağın alternatifi yine sağda aranıyor. Bu hem iktidar için hem muhalefet için böyle. Laiklik demeyin, eşitlik demeyin, kamulaştırma demeyin de ne dersiniz deyin. Oysa tüm bu kavramlar çoğunluğun azınlığın sömürüsüne girmemesi için var. Laiklik bir ilahiyat meselesi değil, çoğunluğun inançları bahane edilerek sömürülmemesinin sigortası. Cumhuriyetin kolonlarının savunulamaması onun yıkımını kolaylaştırdı.

ÇÜRÜMEYE DAYALI REJİM KALICI BİR MEDENİYET YARATAMAZ

Yazdıklarımız ilk okuyuşta geleceğe yönelik bir karamsarlık havası yaratıyor belki, muhtemelen okuyuculardan da bu şekilde tepkiler alıyorsunuzdur. Ama herhalde başka bir Türkiye hayali kurmasanız tüm bunların peşine bunca bedele rağmen düşmezsiniz. Zaten kitapta da mücadeleye ve bu karanlığın son bulacağına olan inancımızı vurguluyorsunuz. Gelecekte Türkiye bunları nasıl, hangi koşullarda aşacak?

Barış Pehlivan: Biz iyimseriz. Emin olun süreç kendi çözümünü de üretecek. Bu dönem geçip gidecek. Ama biz yeni mücadele gerekçeleri bulmaya devam edeceğiz. Çünkü Türkiye’nin sorunları ne Erdoğan’dan ne de AKP’den ibaret.

Barış Terkoğlu: Tarihsel kazanımların yok edildiği dönemler böyledir. Ağır baskı, insanların ruh halini belirler. Korku insanın aklına sınır çizerken, dinlediği müzikten izlediği televizyona kadar cendere içindeki toplum bunalıma girer. Oysa sopaya dayalı hiçbir düzen ebedi olamaz. Çürümeye dayalı rejim kalıcı bir medeniyet yaratamaz. Tarih okumak bizi böyle dönemlerin gelip geçiciliğine ikna eder. Türkiye de mecbur bırakıldığı bu zinciri kıracak. Sopayı çekin, bu iktidardan geriye ne kalır? Her şeye rağmen bu toplumda inatla yarattıklarını koruyan büyük bir birikim var. Ne yapıldıysa o yok edilemedi. Bu kuru gürültünün ardından duyulan sesleri dinleyin, yarın söylenecek bir şarkıyı haber veriyor.

● KÜLTÜR-SANAT

Özgür halkların müziği, yeniden

Sovyet sosyalizminin en büyük kazanımlarından biri de halkların, dillerin, kültürlerin tüm zenginliğiyle yaşayabileceği ve gelişebileceği bir toplumsal yapının varlığıydı. Geçtiğimiz hafta bunu hatırlatan bir albüm dinleyiciyle buluştu. Dîsa albümünü, yapımcısı Özkan Öztaş ve müzik direktörü Yusuf Yalçın ile konuştuk.

içinden geçtiğimiz pandemi günlerinin akıldışı karanlığında Dîsa albümüyle içimiz ısındı. Yalnızca ezgileriyle değil, hikayesiyle de ilgi çekici bir albüm bu. Hikâyede Ermenistan Erivan radyosu var, Türkiye var, Kürtler var. Nasıl ortaya çıktı bu albüm fikri, nasıl gelişti?

Özkan Öztaş: Kars'ın bir köyünde bir dengbêjden ses kaydı derlerken yaşlı bir amca okuduğu Kürtçe ezgiler için "bunlar Erivan türküleridir" demişti. Nerden duyduğunu sorduğumda da Erivan radyosundan duyduğunu, radyoda söyleyenlerin konservatuar dengbêjleri olduğunu söylemişti. Konservatuar nedir sorusuna da "Dengbêj okuluymuş, ben de bilmiyorum. Oradaki Kürtler müzik okuluna giderlermiş" demişti. Sovyet sosyalizminin Kürt kültürüne kazandırdığı şeyler için hayranlık uyandırıcı bir geri bildirim bu. Bu ilk kıvılcım oldu.

Aylar önce Almanya Kürt Enstitüsü tarafından erişime açılan Erivan Radyosu Kürtçe arşivlerini görünce Sovyetler Birliği'nde yaşayan Kürtlerin esasında ne kıymetli bir sürece tanıklık ettiklerini düşündüm tekrar. O dönemlerde derlenen Kürtçe şarkıları klasik müzik yorumuyla buluşturan bu albümü hazırlama fikri buradan doğdu.

Albümüne ismini veren Dîsa kelimesi ne anlama geliyor? Neden bu ismi seçtiniz?

ÖÖ: Dîsa Kürtçede "yeniden, tekrar" manasına geliyor. Kürt kültürünün kritik bir döneminde üretilen örnekleri tekrar ediyoruz kendi katkımızı sunarak. "Dîsa" bu tekrarın adı. Kürt emekçilerin eşit ve özgür bir şekilde kültürlerini yaşayabildikleri tarihteki ilk ve tek örnek Sovyetler Birliği. İlk Kürtçe roman, çekilen ilk Kürtçe sinema filmi, radyo yayımları ve köy köy gezerek derlenmiş folklorik ürünler ve eserler... Bunlar sosyalist bir düzende



hayata geçirilen örnekler.

Ve bizler sosyalist bir düzen kurma mücadelesinin Türkiye'de 100. yılındayız. Bakî'de yola çıkan TKP'nin 100. yılında, emekçileri tarihte olduğu gibi bir kez daha eşit ve özgür bir dünyada buluşturmak için verilen mücadelenin bir çıktısı da bu olsun istedik. "Dîsa" hem bu ezgileri yeniden yorumlamanın hem de o zaferi tekrarlama kararlılığının okuması bizim için.

Şarkıları seçerken nelere dikkat ettiniz? Albümüne aldığımız halk şarkıları arasında Lenin'e hitaben yazılmış iki şarkı da var. Ne anlatıyor bu şarkılar?

Yusuf Yalçın: Şarkıların seçiminde öncelikle kırk kadar şarkı belirledik ve birbiriyle müzikal benzerlikleri olan sekiz şarkıya karar verdik. Susîka Simo'ya ait "Lenin Rabû Em Rizgar Bûn" yani "Lenin Ayaklandı ve Kurtulduk" adlı ezgide "geçmişin yaralı ve kederli milletleri şimdi aydınlandılar" diyor. Susîka Sîmo önemli bir kadın degnbêj. Kendisini Kızıl Mey-

dan'da verdiği konserlerden biliyoruz. Diğeri de Bemalê Beko'ya ait. "Navê Lenîn" yani "Lenin Adı" ismini taşıyor. Burada da benzer bir mukayeseye Lenin'le özgürleşen halklardan söz ediyor. Genelde Sovyet dengbêjleri Ekim Devrimi öncesiyle kıyaslıyorlar yaşadıkları dönemleri.

Albümdeki Kürtçe şarkılara klasik müzik yorumuyla eşlik edilmiş. Şarkıların orijinalliğine dokunmamak, sizin deyiminizle, "ruhunu bozmamak" kaygısı da var. Bu buluşmada nelere dikkat ettiniz?

YY: Halk şarkıları olması sebebiyle gayet anlaşılır ve basit bir biçime sahiplerdi. Bazıları o dönemde çoksesli koro kullanılarak kaydedilmişti. En basit şekliyle bir giriş müziği, ilk sözler, ara müzik, ikinci sözler ve bunun tekrarı olabilir. Şarkıların bu biçimini değiştirmek gibi bir niyetimiz hiç olmadı. Kayıtların eski oluşu, bazılarının tek mikrofonla kaydedilmiş, balanssız ya da çok temiz olmaması bazı sorunlar yaratsa da bunları bilgisayar ortamında mümkün olduğu kadar bozmadan düzeltmeye çalıştık. Benim açımdan asıl mesele kendi çalgılarımızla bu kayıtlara nasıl eşlik etmemiz gerektiği idi. Geçtiğimiz yüzyıla genel olarak baktığımızda -klasik, halk ya da popüler müzik fark etmez- müzikte elektronik çalgıların ve bilgisayar destekli müziğin öne çıktığı bir dönüşüm görmekteyiz. Klasik müzik geleneğinden gelen bir müzisyen olduğum için güncel bir yorum yapmaya odaklanırken mümkün olduğunca akustik ve doğal çalgılarla seslendirmenin şarkıların havasına daha uygun olacağını düşündüm. Sıra dışı bir



Albümüne karekodu okutarak erişebilirsiniz.

müzikal dil ortaya koyma çabası yerine aslının doğallığıyla uyumlu bir oda müziği çalışması yapmaya çalıştım. Bu yüzden önce kullanmam gereken çalgıları belirledim. Bir bas çalgı mutlaka olmalıydı, eşlik ya da ritimsel ahenk katacak bir çalgı da gerekiyordu ve belki ikinci ezgi için bir çalgı daha kullanılabilir. Sonuç olarak iki keman, gitar, viyolonsel ve kontrabas olarak karar verdim. Aslında ilk olarak niyetim birkaç çeşitli üflemeli çalgı da eklemeyi fakat içinde bulunduğumuz koşullar sebebiyle bu mümkün olmadı.

Albümün tanıtım filminde bu albü-

mü fabrikaya, inşaata giden işçilerin dinlediğini hayal ederek hazırladığımızı söylüyorsunuz. Size dinleyici olarak işçileri düşündüren şey nedir?

ÖÖ: İyi ve güzel ne varsa işçilerin emeğiyle ve iktidarında gerçekleşti. Dolayısıyla esas muhatabımız içinde olduğumuz sınıfın kendisidir. Bugün gün doğmadan yola koyulan, şantiyelerde ömrü geçen, vardiyasında ya da tezgahında, ofisinde emek veren işçilerdir şarkılarımızın muhatapları.

Çalışma pandemi döneminin bir ürünü. Zorlukların üstesinden özveriye

dayalı kolektif bir çalışmayla gelmiş. Bu konuda neler söylemek istersiniz?

ÖÖ: Maddi imkanların kısıtlılığı ile beraber içinden geçmekte olduğumuz pandemi sürecinden kaynaklanan zorluklar da yaşadık; buna rağmen güzel bir çalışma oldu. Bu çalışma birçok insanın mütevazı katkılarıyla hayata geçirildi. Ve temel hedefimiz ücretsiz erişimin olması ve satışa sunulmamasıydı. Ayrıca farklı türler üzerinde yaptığımız ilk çalışma olarak bu alanda büyük bir deneyim kazanmamızı sağladı. Buradan hareketle çok daha iyilerini hep beraber yapacağımıza inanıyoruz.

● KADIN KOMÜNİST KADINLAR:

KADINLAR SUSMAYACAK

Kadınları baskıyla, zorbalıkla, tacizle, şiddetle susturabileceklerini zannedenler çok yanılıyor. Artık kadınlar değil, onlar susacak.

Geçtiğimiz günlerde tacize ve cinsel saldırıya uğrayan kadınlar maruz kaldıkları şiddeti sosyal medyada dile getirdiler. “Kadınlar susmayacak” teması ile yükselen tepki son derece anlamlıdır. Dile getirilmesi bile oldukça güç olan cinsel şiddetin, tacizin ve istismar olaylarının ifade edilmesinde kadınların birbirinden aldığı cesaretin etkisi elbette önemlidir. Bununla birlikte, kalıcı ve bütünlüklü bir toplumsal tepkinin ortaya çıkarılması ve kolektif bir hesap soruş için bireysel cesaretin ötesinde örgütlü mücadele kanallarının açılması gerekliliği açıktır.

NEDEN ŞİMDİ?

Pandemiyle geçen son bir yılda tüm dünyada kadına yönelik şiddet ve taciz vakaları arttı. Yoksullaşma, geçim sıkıntısı ve işsizlik en çok kadınları tehdit ediyor. Pek çok kadın okulların kapanması nedeniyle çocukların bakımı ve eğitimi için işten ayrılmak zorunda kaldı. Kadınlar tarihsel kazanımlarında onlarca yıl geriye döndüler. Biriken bu saldırı ve tehditlerin yarattığı öfke belli ki kendisine akacak kanal arıyor. Bu nedenle kadınları harekete geçirenin “düğmeye basan karanlık güçler” olduğunu düşünenler yanılıyor. Kadınların öfkesinin tetikleyicisi, her gün şiddete, tacize, eşitsizliğe maruz kaldıkları bu sömürü düzenin



ta kendisidir. Türkiye’de her adımına kadın düşmanlığı sinmiş gerici siyasi iktidar ve pek çok konuda AKP’den aşağı kalmayan düzen partileridir.

TEK SUÇLU FAİL Mİ?

Kanunlarda taciz suçunun bir faili, bir de mağduru olduğu doğrudur. Ancak gerçekte failer cesaretlerini adalet sağlayamayan hukuk sisteminden, içeriği giderek gericileşen eğitimden, siyasetçilerin kadın düşmanı söylemlerinden alıyor. On sekiz yıllık AKP iktidarı boyunca yükseltülen dinci gericilik, geçim sıkıntısı ve işsizlik tehdidi kadınların daha fazla baskıya ve şiddete maruz kalmasına, yalnızlaşmasına neden oluyor.

Açık ki taciz ve şiddet, örgütlü gericiliğin ve sömürü düzeninin ürünüdür. Ve panzehiri bu düzene karşı örgütlenmektir.

KADINLAR BU DÜZENE SİĞMİYOR

Kadınların cesareti birbirlerine değdikçe artıyor, dayanışma ile büyüyor. Bu nedenle gelin, birbirimize daha çok destek, gücümüzü arttırmak için örgütlenelim. İşyerinde tacize uğradığımızda sessiz kalmak yerine, daha o dakika orada iş arkadaşlarımızla birlikte karşı duralım! Sokaklar bizi korkutmasın, mahallelerimizde pencerelerden gelen çığlıklar boşlukta kaybolmasın! Okullarımızda kimse sesimizi boğmasın! Örgütlenelim ki, gücümüz artsın, şiddetin ve tacizin hesabını birlikte soralım.

Kadınları baskıyla, zorbalıkla, tacizle, şiddetle susturabileceklerini zannedenler çok yanılıyor. Artık kadınlar değil, onlar susacak. Bu düzene sığmayan kadınlar, hak ettikleri şiddetsiz ve sömürsüz bir yaşam için mücadelelerini büyütüyor.

YENİMAHALLE SEMT EVİ TEKELLERİN ÇÖPLÜĞÜ OLSUN İSTİYORLAR

Aliğa işçilerin olsun diye mücadele ediyoruz

Yenimahalle Semt Evi yaklaşık bir yıl evvel özellikle gemi söküm işçilerinin yaşadığı bir mahallede açıldı. Dev petrokimya sermaye gruplarının ve gemi söküm cehenneminin bulunduğu ilçe hem sermaye tarafından hem de iktidarın küçük ortağı tarafından kuşatılmış durumda. Ancak bu karanlık tablonun bir de aydınlık yüzleri var.

Geçmişte kendi halinde, sakin bir balıkçı kasabası olan Aliğa artık Türkiye'nin ve dünyanın sayılı sermaye devlerini barındırıyor. Tabii bu sermaye devleri her yeri olduğu gibi bu şirin sahil kasabasını da çirkinleştiriyorlar. Geçmişte kamuculuğun en güzel örneklerine ev sahipliği yapmış Aliğa ilçesi artık iş cinayetleriyle, hava kirliliğiyle anılıyor. Güzel İzmir'in bu cehennem köşesinde, işçi sınıfının bağrında yaklaşık bir yıl evvel açılan Yenimahalle Semt Evi'nin hikayesini Aliğa'nın komünistleri

ile konuştuk.

Aliğa'nın tam bir işçi kenti olduğunu biliyoruz. Buradaki işçiler için nasıl bir ihtiyaç vardı? Neden Semt Evi açmaya karar verdiniz?

Gürcan: Aliğa hem büyük sermaye gruplarının hem de belediye üzerinden iktidarın küçük ortağının kuşattığı bir ilçe. Bu ilçeyi mahvetmişler. İzmir'in birçok ilçesi gibi şirin ve sakin bir sahil kasabası olmasının yanında kamuculuğun en güzel örneklerinden biri bu ilçede yaşanmış. Petkim'in sosyal tesislerini gezdiğinizde hâlâ bunun izlerini görebili-

yor, buralara neden hâlâ dokunmamışlar diye şaşırıyorsunuz. Bu ilçedeki ihtiyaç tam da buna benzer bir şeydi. Bu berbat, nefessiz ortamda insanların dayanışabileceği, nefes alabileceği bir yer. Yenimahalle Semt Evi bu amaçla yola koyuldu.

Semt Evi'nin kuruluşunda zorluklar yaşamadınız mı? Yenimahalle'yi tercih etmenizin özel bir sebebi var mıydı?

Gürcan: Elbette yaşadık. Bahsettiğimiz gerekçelerle bu ilçede sosyalizm adına



GEMİ SÖKÜM: HER AY EN AZ BİR İŞ CİNAYETİNİN YAŞANDIĞI BİR CEHENNEM

Yenimahalle'de gemi söküm ve petrokimya sektöründen birçok işçinin yaşadığını söylediniz. İşçiler için neler yapıyor burada?

Atila: Ben de bir petrokimya işçisiyim. En başta semt evinin atölyelerini saymak lazım sanırım. Çünkü zaten bu atölyelere katılan çocuk ve gençlerin ebeveynleri işçi. İşçilerin, çocuklarını, bizimkilere benzer atölyelere göndermeleri hem maddi açıdan hem de zaman açısından epey zor. Bunun dışında Cemal'in de bahsettiği işler var. Patronların Ensesindeyiz Ağı kapsamında çalışmalarımız ve bunların neticesinde semt evine gelip, iş yerindeki sorunlarına çözüm arayan işçilerle dayanışıyoruz. İşçiler için güncel konularda etkinlikler yapıyoruz. Son zamanlarda haliyle daha çok pandemi ve işçi sınıfı, haklarımız, vb. oldu konu başlıklarımız. Bir de gemi söküm üzerine mücadelemiz var. Her ay en az bir iş cinayetinin yaşandığı, meslek hastalıklarının diz boyu olduğu, haksızlıkların bolca yaşandığı bir cehennemden bahsediyoruz. Gemi söküm işçilerinin çoğu mahallemizde yaşıyor. Hafta sonu yasaklarının açıklandığı pazar günü gerçekleştiremediğimiz Gemi Söküm İşçileri Dayanışma ve Mücadele Ağı



toplantımızı ilk fırsatta yapacağız.

Gemi Söküm İşçileri Dayanışma ve Mücadele Ağı neler yapacak gemi söküm cehenneminde?

Şeref (Gemi Söküm İşçisi): Gemi söküm tesislerindeki işçilerin; iş cinayetleri, sigortada primlerin düşük gösterilmesi, işe alımlarda ağır sanayi raporunun istenmesi ve yevmiye usulü çalıştırılmaları gibi sorunları var. Gemi Söküm İşçileri Dayanışma ve Mücadele Ağı emekçilerin haklarını savunmak ve almak konusunda mücadele etmek için var olacak. Emekçi arkadaşlarımızı bilgilendirmek için seminerler, toplantılar düzenleyeceğiz. Birlikte mücadele edip, hakkımızı

savunacağız. Gemi söküm emekçilerini birlikte mücadeleye çağırıyoruz. Birlikte olduktan sonra başarınız, yeter ki önce birlik olmayı, birlikte mücadele etmeyi başaralım.

Tekrar atölyelere dönmek ve bu pandemi günlerinde yükleri iyice ağırlaşan kadınlara getirmek istiyoruz konuyu. Muhtemelen çocuklarını buraya getiren velilerin çoğu kadındır. Onlar nasıl bakıyor mahallelerinde böyle bir yer olmasına?

Ilke: Tahmininiz doğru, hatta bu annelerin bir kısmının da iş yerlerinde eşlerinden daha fazla mesai yaptıklarını biliyoruz. Hemen her velimiz ilk başlarda çok şüpheli baktılar bize, partimizi tanımadıkları için. Ama bizi ve partimizi tanıdıktan sonra güvenleri çok arttı. Hatta içlerinden 'sizin ilkeleriniz inanıyoruz, çocuğumuza bu ilkeleri aşılmanızı isteriz' diyenler oldu. Salgın dönemiyle beraber, her yerde olduğu gibi Aliğalı kadınların da üzerindeki yükler arttı. Ev emekçisi kadınlar var, işçi kadınlarımız var. Yaşadığımız haksızlıkların, eşitsizliklerin üstüne konuşuyor, tartışıyor ve örgütleniyoruz.



siyaset yapmak oldukça zor. Ancak onlardan farklı olan yanlarımızdan birkaçı inatçılığımız, çalışkanlığımız ve aklımız. Bizi zorlayan onlardan ziyade mahallelerimizdeki insanlara “neden atölyelerimizi ücretsiz verdiğimizizi” anlatmak oldu aslında. Bu mahalleyi seçmemizin nedeni ise gemi söküm şirketlerinde çalışan hemen her işçinin ve Tüpraş, SOCAR, Ravago gibi petrokimya tesislerinde çalışan işçilerin bu mahallede yaşıyor olması. Mesela semt evimizi tuttuğumuzda, boyasını, bu işten de iyi anlayan, mahalleli bir gemi söküm işçisi yaptı.

Atölyelerden bahsettiniz. Ne gibi atölyeler veriyor, etkinlikler düzenliyorsunuz Yenimahalle Semt Evi'nde?

Cemal: Ben de bir gemi söküm işçisiyim. Semt evimizde İngilizce, Matematik, bağlama atölyelerimiz var. Velilerimizin ve özellikle yeni neslin önemli sorunlarından olan teknoloji bağımlılığı üzerine uzman psikolog arkadaşlarımızın da yardımıyla seminerler verdik. Çocuklara, aileleriyle birlikte izleyebilecekleri öğretici film gösterimleri gerçekleştirdik. Tabi siyasi başlıklarda toplantılarımız da oluyor. Ayrıca gençlere dönük Sosyalizm Okullarımız oluyor. Bunların dışında işçilere dönük olarak etkinlikler de gerçekleştiriyoruz. Bir de Patronların Ensesindeyiz bünyesinde yaptığımız çalışmalar kapsamında ara ara iş yerlerinde sorunlar yaşayan işçiler bizimle görüşmeye geliyorlar.

POPÜLER KÜLTÜRÜN DIŞINA ÇIKMAYA ÇALIŞIYORUZ

Atölyelerinizde öğrencilere nasıl bir eğitim veriyorsunuz? Neleri ön plana çıkarıyorsunuz?

▶ VELİLERE SEMT EVİ'Nİ SORDUK

Fatma (Ev Emekçisi): Çocuklarımızı semt evine gönderdiğimiz için çok mutluyuz. Hem okul derslerine ek bir şeyler öğreniyorlar hem de insanlığa dair çok güzel şeyler...

Nurcan (Ev Emekçisi): Bu semt evi benim için adil davranmayı, iyilik yapmayı ve paranın değersiz olduğunu, önemli olanın insanlık olduğunu ifade ediyor. Çocuklarıma bunları aşıladığınız için sizlere teşekkür ediyorum.

Aynur (Akaryakıt Sevkiyat İşçisi): Semt evi bizim için paylaşma ruhunun

güzelliğini ifade ediyor. Semt evini her şeyin paraya döküldüğü bir ülkede maddi kazanç beklemeden eğitmeyi, öğretmeyi, bilinçlendirmeyi amaç edinmiş güzel insanların mekânı olarak görüyoruz.

Tekin (Makine Operatörü): Üç çocuğumuzdan ikisi her hafta sonu semt evine gidiyor. Burada hem derslerine dair bir şeyler hem de iyi insanlar olmayı öğreniyorlar. Bu sebeple çok memnunuz semt evinden. İyi ki varsınız, iyi ki varız.

▶ SÖZ TKP GÖNÜLLÜLERİNİN

Son olarak konuyu örgütlenmeye, büyümemize getirmek istiyorum. Yenimahalle Semt Evi kurulduğundan beri TKP Gönüllüsü olanlara verelim şimdi de sözü.

Tekin (Makine Operatörü): Semt evi ve sizin gibi yoldaşlarım sayesinde ben de artık partiliyim. TKP, işçinin, emekçinin, ezilenin ve halkının yanında olan bir parti.

Ercan (Petrokimya İşçisi): Semt evi sayesinde parti ve bu güzel insanlarla tanıştık. Çocuklarımızı buraya getirerek başladık, sonra aralarına girdik. Şimdi hep birlikte işçilerin, ezilenlerin yanında olmaya çalışıyoruz.

Şakir (Makine Operatörü): Semt evi bizim

için çok önemli. Partiyi bize tanıtan ve sevdiren Semt Evleri. Ben burayı ikinci evim olarak görüyorum. Burada nöbet tutarken, etrafı temizlemek, düzenlemek bana gerçekten çok iyi geliyor.

Fatma (Ev Emekçisi): Türkiye Komünist Partisi işçinin, emekçinin yanında, bunu çok iyi biliyorum. Ben de sizin ve bu semt evinin sayesinde partili oldum.

Atilla (Petrokimya İşçisi): Ben de izninizle semt evi ile partiye katılan ancak bu röportaja dahil olamayan arkadaşlarımız adına bir cümle ileteyim. Dayanışmayı, kavgayı, partiyi Aliağa'da büyütüyoruz, aramıza daha çok kişi katılacak.

Murat: Ben de bağlama atölyesinin hocasıyım. Müziğin iyileştiriciliğine, hayata daha pozitif bir yaklaşımla bakmayı, hümanist bir bakış açısını getirdiğine inanıyoruz.

Bu bağlamda eğitimci olarak bilgi ve birikimlerimi, etnik ve otantik eserleri, benden önceki ve sonraki nesillere özünü bozmadan doğru ve ilkel bir şekilde aktarmaya çalışan, müzik aşığı bir bireyim. Eğitim verdiğimiz bütün bireylere müziğin bir sonu olmadığını, yaşamımız son bulana kadar öğrenmeye devam edeceğimizi aşılama çalışıyoruz.

Elif: Ben de İngilizce atölyesinde öğretmenlik yapıyorum. Semt evimizde İngilizce atölyesine başladığımızda en çok önem verdiğimiz şeylerden birisi çocuklardaki İngilizce öğrenimine yönelik kalıplaşmış zor algısını kırmaktı. Bunu sağlayabilmek için atölyelerimizde resimli eşleştirme, boyama ve şarkı öğretimi gibi öğrenme aktivitelerine yer verdik.

Özellikle dinleme aktivitelerine ağırlık vererek okul müfredatlarının pek fazla olarak tanımadığı dinleme becerisinin

gelişmesini sağlamaya çalıştık. Öğrettiğimiz İngilizce şarkıları özenle seçerek, çocukları kısa süreliğine de olsa popüler kültürün dışına çıkararak farklı bir müzik kültürüyle buluşmalarına aracılık etmeye çalıştık. Ayrıca çocuklara birbirlerine karşı saygılı ve özenli davranma alışkanlığını kazandırmaya çalıştık.

Gürcan: Ben de Matematik atölyelerinde görev alıyorum. Matematik atölyelerimiz de İngilizce atölyelerimiz gibi ilkökul, ortaokul ve lise seviyelerinde. Bu sebeple her bir seviye için ayrı ayrı planlamalar yapmaya ve yapabildiğimiz oranda her bir öğrencinin ihtiyacına dönük çalışmalar yapmaya çalıştık.

Kimi öğrencimizin ders konularına dair eksikleri varken kimilerinin ise pratik yapmaya ihtiyaçları vardı. Bu çalışmalarını yürütürken Elif'in de bahsettiği gibi yalnızca öğretim kısmına değil eğitim kısmına da odaklanmaya çalıştık. Örneğin burada derslerden sonra her hafta bir öğrenci semt evinin çiçeklerini suluyor ve bunu yaparken de her biriyle neden bunu yaptıklarına dair konuşuyoruz.

SANAYİ EMEKÇİLERİ DAYANIŞMAYI ÖRGÜTLÜYOR

Siyasi iktidar salgını fırsat bilip işçi düşmanı politikalar üreterek patronlara desteğini sürdürürken, birbiriyle dayanışmaktan başka çaresi olmayan işçiler bu politikalara karşı bir araya gelmeye devam ediyor. Ankara'da Kazan, Sincan, Ostim, Temelli gibi sanayi bölgelerinde çalışan işçiler haberleşmeyi ve dayanışmayı büyütmek için bir araya geliyor.

En son TOBB başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu patronların talebi doğrultusunda özellikle sanayi işletmelerinde yaşanan sıkıntıları çözmek için karantina sürecinin 14 günden 10 güne düşü-

rüldüğünü söylemişti. Aslında bu bir itiraftı. İşçiler her gün işyerlerinde salgından kırılırken, patronların yaptığı bu itiraf iktidarla sermaye arasındaki ilişkiyi de gözler önüne serdi. Sanayi işçileri "Artık yeter!" diyor.



"BİZİM HAKKIMIZI BİZDEN BAŞKA KİMSE KORUYAMAZ"

Salgının başından bu yana patronlara kaynak üstüne kaynak aktaran iktidar, Ankara'da işçileri açıklıkla, hastalıkla baş başa bırakarak gözden çıkarıyordu. İşyerinde salgına karşı herhangi bir ciddi önlem almayan patronlar, üretim durmasını diye temaslı olan işçileri çalıştırmaya devam etti. Üretimi arttırmak için süreli sözleşmeli personeller alınarak daha dar alanlarda kalabalık bir şekilde çalışmak zorunda kaldık. Alınan göstermelik önlemler bu günlerde vakaların tekrar artmasına sebep oldu. Biz artık hakkımızı kendimizden başka kimsenin korumayacağını

farkındayız. Çevremizde bize benzer şeyler yaşayan işçi arkadaşlarımıza ulaşmak ve birbirimize destek olmak istiyoruz. Yalnız ve çaresiz hissetmemek için birbirimize omuz vermeye ihtiyacımız olduğunu biliyoruz.

"AĞIMIZIN ÖNCELİKLİ ÇAĞRISI HABERLEŞME VE DAYANIŞMA"

Zaten var olan kriz pandemi ile beraber daha da derinleşti ve işçilerin sorunları katmerlendi. İşsizlik, geçim sıkıntısı, kıdem tazminatına saldırı, ücretsiz izin, kısa çalışma ödeneği verip tam

çalıştırma... İşçilerin yaşadığı tüm bu sorunların ilacının dayanışma içerisinde olmak olduğunu biliyoruz. Ankara'nın bütün fabrikalarında, atölyelerinde çalışan emekçilerin işyerlerinde yaşadığı sorunları paylaşması, tüm bu sorunlar için haberleşmesi yaşadıklarımızı anlatmak için çok önemli. Farklı sanayi bölgelerinde farklı ölçeklerde ve sektörlerde çalışıyoruz. Hem bir haberleşme kaynağının yaratılması hem de zorlu bir süreçten geçtiğimiz bu günlerde dayanışma kelimesinin anlamının karşılık bulması için sanayi emekçilerini dayanışma ağına davet ediyoruz.

*Dersim'in zengin floralı yaylalarında üretilen balı,
Ayvalık'ın kadim zeytin ağaçlarından gelen zeytinyağlarını,
Kars'ın yüzlerce yıllık kültürüyle yoğurulup üretilen peynirleri,
birlikte paylaşmak için Güneşin Sofrası'ndayız!*



Güneşin Sofrası



Kolektif dayanışmayla üretilip dağıtılan ürünlerimizden sipariş vermek ve detaylı bilgi almak için web sitemiz faaliyete geçene kadar Instagram (@gunesinsofrasiurunleri) ve Facebook (Güneşin Sofrası Ürünleri) hesaplarımızdan bize ulaşabilir ya da urunler@gunesinsofrasi.com mail adresinden iletişime geçebilirsiniz.

AYLIK 1000 TL İLE NASIL YAŞAMAMIZI BEKLİYORSUNUZ?

Patronların Ensesindeyiz Haberleşme, Dayanışma ve Mücadele Ağı “Emekçilerin Geçinebilmesi İçin de Önlem Alacak Mısınız?” başlığı ile bir açıklama yaparak işyeri kapanan, işsiz kalan, açlıkla yüzleşen emekçilerin sesi oldu.

“BİZLER BU PANDEMİ SÜRECİNDE YÜZDE 30 BÜYÜYEN DÜNYACA ÜNLÜ BİR MAĞAZANIN DESTEK ELEMANLARIYIZ”

“Destek” tanımlaması kafanızı karıştırmayın; kadrolu çalışanlar ile çoğu zaman aynı saatlerde ve yoğunlukta çalışıyoruz. Destek elemanları, pandemi sürecinde işçi alımı yapan mağazalar için istediği zaman çalıştırıp istediği zaman işten çıkartabileceği işçiler anlamına geliyordu. Bu durum bizleri bütünüyle güvencesiz çalıştırmanın “yasal” haliydi. Kimimiz eğitim masraflarımızı karşılamak için, kimimiz ailemizi geçindirmek için çalıştığı iş yerlerinde ücretsiz izne dahi çıkartılmaya gerek görülmeden isimlerimizin yanında “off” yazısını gördük. Bu işsiz kaldığımız anlamına geliyordu. İşe tekrar ne zaman geri çağrılacağımızı sorduğumuzda yanıt alamıyoruz. AVM’lerde koca mağazaların bütün yükü birkaç tam zamanlı çalışanın sırtına yüklenirken bizler işsiz ve gelirsiz şekilde işe geri çağrılmayı bekliyoruz.

Patronun kâr etmesi için bütün önlemler alınmış. Ücretsiz izne ayırdığı kadrolu çalışanlar ve ücretsiz izne çıkarmaya gerek bile duymadığı destek elemanları geçim sıkıntısı ile burun buruna gelirken dahi kendileri kâr etmeye devam ediyorlar. Memleketinde ne olursa olsun kazanmanın yolu patronlar için siyasi iktidar sayesinde açılıyor. Bizler de açlıkla mücadele etmek zorunda bırakıldığımız bu günlerde mücadelenin yolunu sendikamızla açıyoruz. Birlik Sendikası ile mücadele ediyor, iş arkadaşlarımızı patrona karşı birliğin gücünü arkamıza almaya çağırıyoruz.

“BARİSTALAR ÜCRETSİZ İZİNDE”

Pandemi sürecinde Espresso Lab’ın çalışanlarına değer vermediğini çok net bir şekilde gördük. Mart ayında başladı bizim dramımız. Başlangıçta hükümet işçi çıkarma yasağı koymadan birkaç gün önce bunu duyurduğu için zaten çok arkadaşımız işini kaybetti. Kalanlar devlet ödeneği aldı. Sayım yapmak, temizlik yapmak gibi boş bahanelerle elverişsiz ve kötü koşullarda iş yerlerimizde bulunmak zorunda kaldık. Normalleşme denilen süreçte hem işçi sayısı azaldı hem iş yükü arttı. Ödenek almaya devam eden arkadaşlar işe çağrıldı. Çoğuna sigorta yapılmadı, yasal sınır maksimum 30 saat iken 54 saat çalıştırıldı. Şu anki durumda ise değişen hiçbir şey yok; yine ücretsiz izinler başladı, bu sefer çoğu arkadaşımız ödenekten bile faydalanamıyor. Sürec zor ve şartlar kötü durumdayken virüsü bile düşünenecek halimiz olmuyor. Asgari ücretle 10 saat çalışıyoruz. Baristaların yarısından çoğu ücretsiz izinde, herhangi gelirleri olmadan evde boş boş oturmak zorunda kalıyorlar.



Sokağa çıkma yasakları ve işyerlerinin kapanması işçileri deyim yerindeyse açlıkla yüz yüze getirdi. Kimi geçinebilmek için enstrümanını satıp kimi evini kapatıp memleketine dönerken, iktidar patronlara kaynak aktarmaya devam etti. Patronların Ensesindeyiz Haberleşme, Dayanışma ve Mücadele Ağı “Emekçilerin Geçinebilmesi İçin de Önlem Alacak Mısınız?” başlığı ile bir açıklama yaptı. Kafelerde, barlarda çalışan emekçiler, müzisyenler, AVM emekçileri nasıl geçindiklerini anlattı.

KAFE BAR ÇALIŞANI: 1000 TL İLE NE YAPMALARINI BEKLİYORLAR?

Pandemi döneminde kafe-barlar ilk kapanan işletmeler oldu. Haliyle binlerce kişi açlığa terk edildi: Garson, komi, aşçı, aşçı yardımcısı... Müzisyenler, kasiyerler, şefler, müdürler daha sayamadığım onlarca... Pandemi döneminde işsiz kalan

emekçilere ortalama ayda 1000 TL gibi bir para veriliyor. Bu parayla ne yapmalarını bekliyorlar? Devlet patronlardan düşük vergi alırken bu dönemde işsiz kalmış emekçilerin suyunu, elektriğini kesiyor, faturalara binlerce lira alıyor.

“ENSTRÜMANIMI SATIP HAYATTA KALMAYA ÇALIŞTIM”

Pandemi öncesi konserlerimiz oluyordu, bar programlarımız oluyordu. Bir yandan da öğretmenlik yapıyordum, hala yapıyorum azalmış da olsa... Pandemi ilan edildiğinde batmakta olan gemiden atılan en gereksiz eşyalar gibi ilk bizim gözden çıkarılmamıza çok içerledim. Enstrümanımı, ekipmanlarımı, eklemek tekne dediğim ne varsa satıp hayatta kalmaya çalıştım.

Aylık 1000 TL yardım yapacaklarımı. Benim evimin kirası 2000 lira zaten. 8 ayda 16 bin liralık borca giren insanlar için 1000 TL yardım yapacaklarımı. Yandaşlarına çalışmadığı halde çalışıyor gibi gösterip devletten maaş bağlayanların, ülkeyi gözümüzün önünde satanların, ülkenin aydın yüzü olan ve bunca rezillığe rağmen üretim yapmayı sürdüren sanatçılara bu muameleyi



göstermesi tamamen politiktir. Çok arkadaşım, meslektaşım, mekân sahibi ve sahne teknisyeni arkadaşlar da aynı karamsarlıkta maalesef. Ama iyi ki birbirimize tutunuyoruz. İyi ki bir dayanışma ağı kurabildik ve iyi ki yalnız değiliz diyoruz.

'MÜŞTERİ DEĞİL YURTTAŞ, KÖLE DEĞİL İŞÇİYİZ'

Kiş geldi. Yüksek faturalar emekçilerin belini bükmeye başladı. Enerji sektörü üretimden dağıtım ve perakendeye kadar tamamen birkaç özel şirketin tekelinde... Pandemiyle iyice yoksullaşan emekçiler artan faturalarını nasıl ödeyeceğini düşünüyor. Büyük bir baskı altında ve iş güvenceleri hiçe sayılarak çalıştırılan enerji sektörü emekçileri de bu cendereden çıkmamın yollarını arıyor. Bu hafta enerji sektöründe çalışan işçilerin yaşadıkları sorunlara ve enerji şirketlerinin devletleştirilmesine dair görüşlerine yer veriyoruz.

ELEKTRİK DAĞITIM ŞİRKETİNDE SAHA ÇALIŞANI

"Çalışmakta olduğum şirkette sendika ile sözleşme süremiz üç yıl. Bu çok uzun bir süre ve öngörülen artışlar çok komik rakamlar. Her toplantıda, eğitimde yüksek riskli çalışma grubunda olduğumuz anlaşıldığı halde hem emeğimizin karşılığını alamıyoruz hem de emeklilik süremiz çok fazla. Her eğitimde acele etmeyin, dikkatli olun dedikleri halde saha operasyonunun bazı birimlerinde ekiplere "ilk işi şu saatte yapman gerekiyor, son işi bu saatte bitirmen gerekiyor" deniyor ya da çay içmek istediğinde, mola verdiğin zaman arayıp "kaç dakikadır iş düşmüyorsun" vs. diyerek psikolojik baskı uyguluyorlar. Bu durumda işe dikkatimizi veremiyoruz. Düşünün ki kuvvetli akım altında çalışırken iş kazası demek bir daha o işi yapma şansınız olmasını geçtim hayatta kalma ihtimalinizin sıfıra yakın olması demek. Buna rağmen maaşlar çok düşük. İnsana değil kâra değer veren özel sektörün baskısı altında, mad-di manevi tamamen yalnız kaldığımız bu işyerinde her gün evimize sağ salim gidebiliyorsak şükrediyoruz."

ELEKTRİK PERAKENDE ŞİRKETİNDE OFİS ÇALIŞANI

"Öncelikle devlet kamusal hizmetlerde kâr amacı gütmeyen, tüm kurumlarıyla ve çalışanlarıyla, yurttaşlara iyi bir hizmet vermekle yükümlüdür. Ancak ne zaman bir yerde özelleştirme söz konusu olsa orada şirketlerin ve patronların çıkarları her şeyden önce gelir. Hal böyle olunca benim gibi enerji sektöründe çalışanların da yurttaşlara iyi bir hizmet vermektense ziyade özel şirketin çıkarlarını gözetmesi istenir. Şu anda çalıştığım yerde karşılaştığımız en büyük sıkıntılar çalışanların güvencesiz çalışma-



sı, hiçbir söz söyleme hakkının olmaması, sendikal faaliyetlerin durdurulması, şirketin kârı için iş yükünün artırılarak yeterli istihdam sağlanmaması, müşteri memnuniyeti adı altında çalışanların hakaretlere küfürlere hatta dayaklara maruz bırakılması, mobbing uygulansa bile işçinin işsizlikle korkutularak boyun eğdirilmeye çalışılması... Devlet çalışanını korurken, en azından emekliliğini garantilerken, özel şirketler sırf kâr etme hırsıyla, zaten emekliliği göremeyeceğimiz bu sektörde işçi ölümlerine dahi göz yummaktadır."

DOĞALGAZ DAĞITIM ŞİRKETİNDE SAHA ÇALIŞANI

"187 doğalgaz acil ekipleri yanma patlama olaylarına karşı olay yerine 15 dakika içerisinde yetişmek zorunda... Özelde

yaşadığım kentte, genelde tüm ülkede trafik sorunu var. Hem ihbara giderken hem de trafikte en az iki kişi çalıştırılması gerekirken pandemi bahane edilerek vardiyalarda tek kişi çalıştırılıyor. Daha fazla kâr elde etmek için çalışan işçi sayısı daha az, ama iş yükü daha fazla tutuluyor. Bence doğalgaz devletleştirilmeli, çünkü her şeyden önce ısınma her insanın en doğal hakkı. Devlet her vatandaşına ücretsiz bu hakkı sağlamak zorunda... Özel sektörün elinde bulunan doğalgaz halk için edinilmesi pahalı bir zorunlu ihtiyaç haline geldi. Ayrıca özel sektörde işçiler daha fazla kâr hırsıyla düşük ücretler ve sağlıksız koşullarda çalıştırılabiliyor."

ENERJİ SANTRALİ İNŞAATINDA ÇALIŞAN EMEKÇİ

"Özelleştirmeleri halka anlatırken hizmetler daha kaliteli ve verimli hale gelecek, üstelik ucuzlayacak diyorlardı. Geçen zaman içinde ödediğimiz faturalar hep arttı. Elektrik kullanmadan, su kullanmadan, ısınmadan yaşamamız mümkün değil ama bu ihtiyaçların hiçbiri asgari düzeyde kamusal bir hak olmadığı gibi, onların da bedeli sürekli artıyor.

Kış geldi. Faturalarımız daha da artacak. Oysa pandemide birçok insan işsiz kaldı ya da kısa çalışma denerek ücretleri fiilen düşürüldü. Benim gibi evden çalışmaya geçenlerin ise artan performans ve iş yetiştirme baskısının yanı sıra enerji masrafları daha da arttı."





İŞÇİNİN HUKUK KÖŞESİ

FATURALAR EL YAKIYOR...

Bir fatura geldiğinde nelere dikkat etmeliyiz?

Elektrik, su ya da doğalgaz tüketimine dair bir fatura geldiğinde faturanın düzenlendiği dönemin, düzenlenme tarihinin, önceki fatura ve sayaç üzerindeki veri (endeks) ile karşılaştırarak sayaç okuma endeks bilgilerinin, birim fiyatı ile tüketim miktar hesaplarının, elektrik faturalarında dönemsel kullanım (yani tek zaman, gündüz, gece, puant gibi kullanım) hesaplarının doğru olup olmadığı ile ödeme süresi için en az 10 gün süre verilmiş olmasına dikkat edilmelidir. Bu kontrol yapılırken kullanım miktarlarında esaslı bir değişiklik yoksa önceki son 3 ayın faturası ile birlikte değerlendirmek yararlı olacaktır.

Elektrik, su ve doğalgaz gibi enerji kullanımına dair faturalar hangi bedel kalemlerini içermektedir? Değişik isimler altında birden çok bedelin faturaya yansıtılması yasal mıdır?

Enerji faturalarında sayaç ile tespit edilen tüketim bedellerinin yanı sıra birden çok başkaca kalem ve bedel bulunmaktadır. Buna örnek olarak; elektrik faturasında "enerji fonu, TRT payı, elektrik ve havagazı tüketim vergisi", su faturasında "atık su bedeli, çevre temizlik vergisi" gibi ek bedeller yer almaktadır. Bunların bir kısmı doğrudan yasal düzenlemelerden kaynaklanmakla birlikte; bir kısmı da "kayıp kaçak bedeli, dağıtım bedeli, perakende satış hizmet bedeli, sayaç okuma bedeli, iletim bedeli" gibi birkaç yıl önce hukuka aykırı olduğundan yargı kararları ile elektrik faturalarından iptal edilen kalemlerdir. Mevzuatla düzenlenen bedellerle ilgili hukuki başvurular reddedilirken; elektrik şirketleri, tüketim birim fiyatlarına aydan aya zam yaparak iptal edilen kalemlere yönelik kazançlarını başka şekilde elde etmeyi başarmıştır.

Sayaç okuma ve faturalandırma işlemleri gelişigüzel (bir faturada 20 gün, bir faturada 70 gün) zaman aralıklarında düzenlenebilir mi?

HAYIR, her bir enerji alanının kendi mevzuatında faturaların hangi alt ve üst sınırlar arasında düzenlenebileceği yazılıdır. Elektrik faturaları en az 25, en fazla 35 gün aralığında düzenlenirken; doğalgaz faturalarında bu süre "Beş günü aşmayacak şekilde aylık düzenlenmeli" şeklindedir. Su hizmeti ise her ilin belediyesine bağlı olarak kurulan genel müdürlükler (ASKİ, İSKİ gibi) dahilinde kendi mevzuatına göre düzenlenmekle birlikte; bunlarda da sayaç okuma aralıkları ortalama olarak aylık dönemleri geçmemektedir. Bu süre ve sınırların dışında düzenlenmiş faturalar başvuru üzerine iptal edilebilmektedir; ancak bu sürelere mücbir sebep, salgın hastalık, olağanüstü durumlar gibi kimi durumlarda istisnalar getirilmekte, kıyas fatura gibi kimi uygulamalara da zemin sağlanmaktadır.

Belirlenmiş aralıklara aykırı olarak düzenlenmiş faturalar için faturayı düzenleyen kuruma elden dilekçe yolu ile, her birinin kendi internet sayfalarında yer alan "İletişim" sekmesindeki e-posta adresine kendi adresinizden yazılacak bir e-posta ile ya da sayfadaki "İtiraz/Öneri ve Şikâyet" bölümüne yazılı olarak; fatura, abone ve/veya sayaç bilgileriniz ile faturanın yasal sürelerin dışında düzenlendiğini bildirerek iptal edilip usulüne uygun düzenlenmesini isteyebilirsiniz. İtirazdan sonuç alınamaması halinde EPDK'ye şikâyet veya bağlı olduğunuz ilçenin Tüketici Hakem Heyetine başvurmak gibi çeşitli yolları da önerebiliriz.

Faturanın hatalı/bedelin fazla hesaplandığını düşünüyoruz. Nereye, nasıl itiraz edebiliriz?

Gerekli kontrol ve karşılaştırmaları yaptıktan sonra faturanızın hatalı düzenlendiğini düşünüyorsanız elektrik faturanızın fatura kesim tarihinden itibaren bir yıl içerisinde, doğalgaz faturanızın ise son ödeme tarihine kadar hizmet aldığınız dağıtım şirketine doğrudan dilekçe ile ya da e-posta yoluyla itiraz edebilirsiniz. Ayrıca bu şirketlerin hepsinin resmi internet sayfası üzerinden itiraz ve şikâyetler için "İtiraz ve Şikâyet" bölümü oluşturmuş olması yönetmeliklerine göre zorunludur. Bu kısımlar aracılığı ile de itiraz etmeniz mümkündür. Su faturası içine su hizmeti sağlayan il belediyesinin ilgili su ve kanalizasyon idaresine kendi mevzuatları uyarınca aynı şekilde (doğrudan/e-posta ile) itiraz etmeniz gerekmektedir.



FATURANIN ÖDENMEMESİ HALİNDE ŞİRKETLER HEMEN HİZMETİ KESME HAKKINA SAHİP MİDİR?

HAYIR, hizmetin kesilmesi için belli koşulların birlikte oluşması zorunludur. Faturanın son ödeme tarihinin geçirilmiş olmasından itibaren mevzuatla belirli süreler (elektrikte en az beş iş günü, doğalgazda en az on beş gün) geçmekle birlikte; tüketiciye bir ihbarname ile, borcun yine ödenmemesi halinde hangi süre içinde hizmetin kesileceğinin bildirimini yapılması zorunludur. Bu bildirim olmaksızın ve belirli süreler geçmeksizin hizmetin durdurulması kesinlikle hukuka aykırıdır.

Hizmetin hukuksuz kesilmesi halinde; durumun aciliyeti sebebiyle önce ilgili kurumun resmi müşteri hizmetleri numarasını aramak ve durumu ihbar edip hizmetin hemen açılmasını istemek faydalı olacaktır.

ELEKTRİK, SU VE DOĞALGAZ GİBİ TEMEL, YAŞAMSAL HİZMETLERİ BELİRLİ ŞİRKETLERDEN ALMAK ZORUNDA MIYIZ? BU ALANLARDA REKABET VE SERBEST PİYASA TÜKETİCİNİN YARARINA MIDIR?

Öncelikle su hizmeti belirttiğimiz gibi; tüketicilerin oturduğu il belediyelerine bağlı su ve kanalizasyon idareleri tarafından (ASKİ, İSKİ gibi) verilmektedir. Bunlar tam olmasa da diğer enerji alanlarına göre nispeten daha kamusal bir nitelik taşımaktadır. Elektrik ve doğalgaz hizmetleri ise; her ne kadar EPDK tarafından denetlense de elektrik, doğalgaz gibi temel ihtiyaçlara serbest piyasa düzeninde kâr odaklı bakan şirketler eliyle yürütülmektedir. Bunun doğal sonucu olarak, ticari bir kaygıyı önceleyen şirketler ve onları kollayan düzen, sürekli elektrik ve doğalgaza zam yapabilmekte, artan yoksulluğa ve örneğin pandemi gibi olağanüstü durumlara karşın ödenemeyen faturalar sonrasında insanların elektrikliğini, doğalgazını kesebilmekte; hiç haber vermeden sayacını sökülüp götürülebilmektedir. Elektrik, su ve doğalgazın temel ve yaşamsal bir insan hakkı olduğu savunusu ile hareket edilmeli; haksız uygulamalara karşı bu çerçevede hukuk mücadelesi yürütülmeli ve hatta bu temel hakların evrensel ve anayasal düzende "insanın yaşama hakkı" kapsamında mutlak kesintisiz ve ücretsiz birer kamu hizmeti olması gerektiği savunulmalıdır.



HABER YOLLA

iletisim@patronlarinensesindeyiz.org



YARDIM İSTE

+90 (541) 940 05 14



BİLGİ VER

www.patronlarinensesindeyiz.org

ÖRGÜTLEN...

PATRONLARINENSESİNDEYİZ



İNŞAAT SEKTÖRÜ DEVLETLEŞTİRİLMELİDİR

1. Kentlerimizi nefes alamaz rant odaklı kentleşme yerine, doğayla barışık, insanın sosyal ve kültürel gelişimine uygun planlı kent ve yaşam alanları için,

2. Ülke genelinde bölgeler arası eşitsizlikleri, kent ile kır arasındaki karşıtlığı ortadan kaldırmak, tarım arazilerini, ormanları, su kaynaklarını, bir bütün olarak doğal ve tarihsel çevreyi koruyan planlı bir kentleşmeyi hayata geçirebilmek için,

3. Her yurttaşın ısınma, su, elektrik gibi temel gereksinimlere bedelsiz ulaşabildiği, nitelikli ve insan sağlığına uygun konut hakkına sahip olabilmesi için,

4. Deprem riski taşıyan ülkemizde, kentlerin

planlanmasından, binaların inşa edilmesine kadar olan sürecin bütününde müteahhit ve inşaat firmalarının kâr ve çıkarlarını değil, bilimsel doğruları ve insan hayatını gözeterek planlı ve güvenli kent ve yapılar için,

5. Tüm yapıların, dayanıklı ve sağlıklı olmasını garanti altına alacak merkezi bir denetimi hayata geçirebilmek için,

6. Tüm kentlerin alt yapı hizmetlerinin kâr amacıyla değil, sağlıklı, güvenli ve insani ihtiyaçlara yanıt verebilecek koşullarda ücretsiz olarak sağlanabilmesi için,

7. Kullanım garantili projelerle kamu kaynaklarının düzenli bir biçimde yandaş müteahhitlere aktarılmasına derhal son vermek için,

8. İnşaat sektöründe çalışan tüm emekçilerin; kamu yararını gözeterek ve bilimsel ilkeleri esas alan ortak bir bilinç ve iş ahlakıyla çalışabilmesi için,

9. İş cinayetlerinin en yoğun yaşandığı inşaat sektöründe, işçi sağlığı ve iş güvenliği mevzuat ve uygulamalarının, insan yaşamına ve değerlerine sahip çıkan bir anlayışla düzenlenmesi ve istisnasız uygulanması, inşaat emekçilerine iş güvencesinin, insan onuruna uygun çalışma koşullarının, dinlenme ve emeklilik hakkının sağlanması için,

10. Doğal ve sosyal yaşama büyük zararlar vereceği bilimsel olarak kanıtlanmış olmasına rağmen siyasal gösteriş ve rant amacıyla gündemde tutulan Kanal İstanbul türü projelerin derhal iptal edilmesi için,

“ TÜM İNŞAAT SEKTÖRÜ DEVLETLEŞTİRİLMELİ, HER YURTTAŞIN DOĞA İLE BARIŞIK, İNSANA YARAŞIR KENTLERDE, NİTELİKLİ VE İNSAN SAĞLIĞINA UYGUN, GÜVENLİ KONUTLARDA YAŞAMASI GÜVENCE ALTINA ALINMALI, ISINMA, SU, ELEKTRİK GİBİ TÜM GEREKSİNİMLER BEDELSİZ OLARAK SUNULMALI, İNŞAAT EMEKÇİLERİNİN ÇALIŞMA HAKKI VE GÜVENLİĞİ DEVLET TARAFINDAN SAĞLANMALIDIR. ”



TÜRKİYE
KOMÜNİST
PARTİSİ